

“Hem de vigilar pel dinamisme de la universitat”

El conseller
d'Universitats, Recerca
i Societat de
la Informació,
Andreu Mas-Colell,
analitza els diversos
models que Catalunya
pot seguir per promoure
la recerca i les noves
tecnologies i també allò
que més ens diferencia
de la resta de la UE:
la política de beques.

**“Si han de fer
venir enginyers
francesos, a les
empreses d'aquí
no els sortiran
els comptes.”**

Els pròxims anys són bàsics per quedar ben situats o despenjar-se del que s'anomena societat de la informació. En quin moment creu que ens trobem ara mateix?

—És un món tan dinàmic, tan canviant —estava llegint que l'accés mundial a Internet es duplica cada any— que és difícil fer-ne la foto fixa. A Catalunya estem per sobre de la mitjana espanyola, segurament al mateix nivell de Madrid —tot i que deu haver-hi més presència d'Internet a Catalunya—, i Catalunya i Madrid devem estar lleugerament per sota de la mitjana europea: no molt per sota d'Alemanya, França o Itàlia, però certament per sota de l'Europa del nord. Els països nòrdics estan a l'avantguarda de la societat del coneixement, i en alguns aspectes per davant, fins i tot, dels Estats Units. Amb dinamisme, tenim moltes possibilitats d'arribar a bon port.

—Què ha de fer —o què pot fer— el seu departament perquè el sector privat, a banda de les universitats, no quedin al marge de les noves tecnologies?

—La nostra tasca ha de ser, d'una banda, de prèdica constant i de seguiment en coordinació amb altres administracions. Per exemple, tenim molt bona sintonia amb Localret i les administracions locals. Però també parlem amb les grans operadores, que han pres una sèrie de compromisos, i nosaltres hem de fer un seguiment actiu i constant. D'altra banda, també intentem actuar per propiciar les modificacions adients del marc legislatiu.

En aquest aspecte, actuem constantment com a força que empeny el govern cap a mesures que estimulin l'ús de les noves tecnologies: per exemple, el grup de CiU va presentar diverses propostes sobre descomptes per compra d'ordinadors. Tot això comptant que no tenim competències directes.

—Fa poc un reportatge del *30 Minuts*, a TV3, plantejava que moltes empreses que treballen força amb Internet busquen gent preparada i no la troben. No hi ha tècnics o no hi ha tècnics que estiguin disposats a treballar pel sou que els ofereixen?

—És una mica el mateix. Si ofereixen sous alts, vindran enginyers de fora a treballar. El que passa és que llavors, si han de fer venir enginyers francesos, a les empreses d'aquí no els sortiran els comptes. El que vostè diu és correcte, però també és veritat que, per a les indústries locals, les compensacions dels tècnics no han de ser desmesurades.

—En tot cas, ara mateix, no hi ha prou tècnics preparats a Catalunya?

—És lògic pensar que no, ja que el xoc tecnològic de les noves tecnologies ha estat molt fort, molt ràpid i s'ha combinat amb un gran dinamisme de l'economia. En conseqüència, la gran demanda de tècnics és important, mentre que l'oferta, necessàriament, s'ajusta a un ritme inferior perquè la formació demana anys.

Si la pregunta és si hem d'anar en la direcció d'expandir el nombre dels nostres titulats informàtics i titulats en sentit ampli, la resposta és que sí.

—Entrem, doncs, en el tema universitari: vostè ha dit que el que més ens distancia d'Europa és la dotació de les beques i la Generalitat no té transferida la concessió d'aquestes ajudes. Què cal fer per escurçar distàncies amb Europa en aquest cas?

—Caldria dedicar més recursos a beques, cosa que depèn del govern central. També hem de demanar la transferència de beques, però només si va acompanyada d'una planificació financera clara. Si no, ens trobarem en la trampa de reivindicar molt fortament un traspàs de competències i que després ens arribi totalment descapitalitzat. Això no pot ser. La nostra proposta és arribar a un pacte, que pot ser bilateral o multilateral, per a la transferència de les beques i la dotació pressupostària. La solució seria que fóra un programa més ampli de beques i crèdits. En aquest sentit les idees presentades a l'Informe Universitat 2000, també conegut com Informe

Bricall, són suggerents i van en una nova direcció: la política de suport a l'estudiant ha d'anar a dues mans, la mà de la beca i la mà de la beca-crèdit.

—En la seva compareixença davant la Comissió de Política Cultural del Parlament va proposar la creació d'una Agència Catalana de Beques Universitàries i Ajuts a la Recerca, quan s'ha de constituir? Quan ja estiguen transferides les beques?

—No. Ha de ser ja. Per dues raons. D'una banda, perquè volem estar preparats per quan estiguin transferides. Volem que es noti el canvi de gestió i, per tant, volem preparar-nos. D'altra

"L'estat té una obligació d'invertir més en recerca a Catalunya perquè històricament no ho ha fet i ha de complir uns mínims. Per la nostra banda, fem el que podem i fem bastant."

banda, perquè l'Agència inclouria els ajuts a la recerca, i per aquest costat ja manegem una part important de recursos, incloses beques pre-doctorals i postdoctorals. Per tant, l'Agència ja té contingut. Ara falta que l'Agència es discuteixi i —com espero— que s'aprovi en el Parlament.

—Ha anunciat vostè que la Generalitat col·labora amb el govern de l'estat en la redacció d'un programa d'estabilitat i promoció del professorat. En quin punt es troba aquest programa?

—Nosaltres hi col·laborem fins a cert punt. Aquest és un tema molt delicat i ens sap molt greu que el govern central i els sindicats hagin prescindit

totalment de les comunitats autònomes a l'hora de negociar aquests acords. Per tant, vull deixar molt clar que nosaltres no hem signat cap compromís sobre aquest pla. Dit això, i com que és un tema delicat, nosaltres sí que hem comunicat als actors que els compromisos econòmics que el pla estipulava per a la comunitat autònoma, els complirem. Però ho farem, diguem-ne, perquè pensem que és raonable, no perquè hàgim signat cap acord. El tema és que passarà amb els diners que el govern central va assegurar als sindicats que arribarien a les universitats catalanes. Això demana un conveni entre el govern central i les comunitats, i cap comunitat l'ha signat encara.

L'esborrany del conveni té punts que no són acceptables perquè aprofiten l'ocasió per introduir tota mena de supervisions sobre l'endeutament de les universitats.

—Ha parlat vostè de reforçar la personalitat pròpia d'un àmbit universitari català en el mateix moment en què està formant-se l'espai universitari europeu. Aquest àmbit ha d'estar circumscrit a l'autonomia catalana o ha de tenir un marc més ampli i connectar les universitats catalanes, valencianes i balears?

—Hi ha dos temes aquí. La coordinació en l'àmbit català-balear-valencià és la idea de l'Institut Joan Lluís Vives, que veiem molt bé i amb els quals estem a punt de signar un conveni que, per la nostra part, implicarà un cert suport. Ens sembla una iniciativa magnífica, que contribueix a crear una personalitat col·lectiva a totes

aquestes universitats. Aquesta és una consideració. Una altra és que no podem oblidar el principi de caixa. El finançament de les universitats catalanes ve d'una caixa comuna, la caixa de la Generalitat de Catalunya. Això ja defineix tot un gruix de qüestions que defineixen l'àmbit.

—Va afirmar en la seva compareixença a la Comissió de Política Cultural que en l'àmbit de recerca, cal aconseguir els resultats que han assolit països com Àustria, Israel, Dinamarca, Finlàndia o Irlanda. Com s'ho han fet ells?

—Vaig dir que calia estudiar-los. I, de fet, algú m'ho va mencionar i tenia tota la raó, que hi ha molts àmbits en què nosaltres estem per sobre d'Irlanda: per exemple, en recerca química. Però, en canvi, pel que fa a les noves tecnologies, Irlanda ha tingut molta empenta. Crec que no hi ha una fórmula comuna pels diversos països. Irlanda s'ha beneficiat molt d'ajudes europees, d'una política agressiva d'incentius fiscals i de parlar anglès. Crec, doncs, que l'exemple irlandès és difícil d'imitar. Els d'Àustria i Finlàndia ens els hem de mirar. A Àustria hi ha idees de la política científica que són bones i que ens podrien proporcionar inspiracions directes: per exemple, la política de promoció de centres de recerca d'excel·lència ha estat força efectiva. El cas de Finlàndia està molt associat a l'enorme èxit d'una empresa i el sector públic hi té poc a dir. A mi ja m'agradaria poder dir que necessitem una empresa com Nokia, posar-hi un equip a treballar i d'aquí dos anys tenir una Nokia, però les coses no funcionen així.

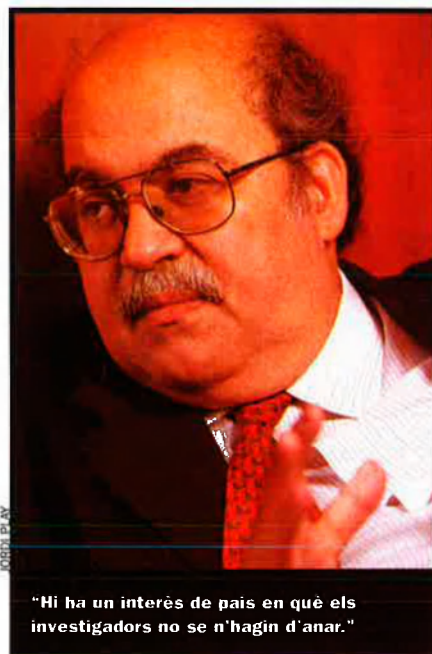
—Però quin és el brou de cultiu que ha de preparar el Departament?

—Una cosa que estem preparant amb el CIDEM (Centre d'Innovació i Desenvolupament Empresarial) és tractar de detectar a les universitats —i després estimular-los— grups que tinguin potencial d'esdevenir grups empresarials. El CIDEM en diu Xarxa de Centres d'Innovació. Ja n'hi ha més de trenta i encara no ha culminat. Aquest és un element bàsic del brou. El fet és com aconseguir, no tant una aproximació entre el món empresa-

rial i el de la universitat —perquè això s'ha aconseguit bastant—, sinó anar més enllà i fer que la universitat sigui font de creació d'empreses.

—Cal més pressupost per Recerca a Catalunya. L'estat està disposat a augmentar-lo?

—Hauria de deixar que l'estat parli per l'estat. L'estat té una obligació d'invertir més en recerca a Catalunya perquè històricament no ho ha fet i ha de complir uns mínims. Per la nostra banda fem el que podem i crec que

fem bastant. Els pressupostos de Recerca no són una ximpleria per a la Generalitat. Ens els intentem gastar el millor que podem i de manera que indueixin a la generació d'altres fonts per a la recerca, bé siguin d'origen europeu o estatal o privat.

—Quins són els objectius per a posar-nos al dia en la societat de la informació?

—Hem de vigilar pel dinamisme de la universitat i el compliment de les seves funcions pròpies de docència i recerca en un moment en què el nombre d'estudiants s'està estancant o va a la baixa. Caldria també professorat nou, especialistes en noves tecnologies, etc. Tot això és difícil perquè el nombre d'estudiants baixa i això farà difícil el procés de renovació. Manejar això bé és un dels reptes més importants del sistema.

—Això es pot suplir amb la immigració selectiva?

—No ho crec. El nou sistema universitari no s'expandirà pel factor immigratori. Com a molt, serà una petita correcció a les conclusions generals perquè, per bé o per mal, són pocs els immigrants que vénen per estudiar a la universitat. N'hi ha, i alguns d'ells després es queden, però no molts.

—En altres països diuen que promouen una immigració selectiva per aquesta raó.

—Això diuen, això diuen. Però no està clar ni que Alemanya ho hagi aconseguit. Només Estats Units ho ha pogut fer. D'una altra banda, crec que si hem de recórrer a immigració tenim diverses opcions: hi ha una bossa de tècnics catalans que no treballen a Catalunya i que són més fàcils d'importar que no pas els que, d'entrada, no tenen res a veure amb Catalunya.

—I què cal fer perquè el capital humà —que en l'àmbit de la recerca és bàsic— no se'n vagi a altres països?

—Cal crear-los-hi un entorn atractiu, cal perdre les inhibicions a l'hora d'entendre el que són estratègies competitives i compensacions salarials. Hi ha el que se'n va perquè no hi ha llocs. Per tant, hem de procurar crear-ne alguns. I n'hi ha el que se'n anirà perquè les condicions de treball no són bones, començant pel sou. Ens hem d'adonar que sempre hi haurà aquest flux però hem de ser prou flexibles per saber quan hem de competir a fons amb centres situats fora de Catalunya. En això estic d'acord amb el president del Centre Superior d'Investigacions Científiques, el valencià Rolf Tarrach, que diu que la política de recuperació de científics té el seu punt de més rendiment en la retenció de professorat que pot estar sent seduït per la possibilitat de desenvolupar la seva carrera en un altre lloc. Per tant, hem de saber reconèixer que en aquests casos hi ha un interès de país en crear les condicions perquè aquesta gent no se'n hagi d'anar.

Àlex Milian